gemeente Rheden

# B en W-voorstel

| portefeuillehouder | begrotingsprogramma | draagt bij aan Global Goal(s) |
|---|---|---|
| Ronald ter Hoeven | 2 Leefomgeving | 11 Duurzame steden en gemeenschappen<br>12 Verantwoorde consumptie en productie |

| b en w-vergadering | agendapunt | bijlage(n) |
|---|---|---|
| | | |

**rol raad**
Ter kennisneming

**onderwerp**
GFT - Aanbesteding verwerking

**INHOUD VOORSTEL**

- Instemmen met de uitgangspunten voor de Europeese aanbesteding van de overslag, transport en verwerking van het GFT-afval.
- In te stemmen dat voor het vrijgeven van het bestek voor publicatie en de mandatering van Arnhem voor het aanbestedingsproces gebruik wordt gemaakt van een circulatievoorstel

## 1 Wat is de aanleiding?

De huidige overeenkomst die Rheden heeft voor de overslag, natransport en verwerking van gft-afval eindigt per 31 december 2024. Deze overeenkomst is in 2014 tot stand gekomen, via een gezamenlijke aanbestedingsprocedure met de MRA.

De gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar werken informeel samen op het gebied van afvalbeleid. Deze samenwerking beoogt synergie in de regio te creëren en schaal- en kostenvoordelen te benutten bij grootschalige projecten. Zij wisselen informatie uit bij verschillende aspecten in het afvalbeleid en trekken waar mogelijk samen op bij grote aanbestedingen. Zo ook bij de voorliggende aanbesteding voor de verwerking van gft-afval.

Voor de nieuwe overeenkomst is het doorlopen van een Europees aanbestedingstraject noodzakelijk. Ten behoeve van het aanbestedingstraject is een werkgroep samengesteld bestaande uit afval- en inkoopdeskundigen, afkomstig uit een deel van de deelnemende gemeenten. Deze werkgroep is aangevuld met een deskundige van een ingehuurd adviesbureau.
De werkgroep heeft een Nota van Uitgangspunten uitgewerkt in het kader van de gemeenschappelijke aanbesteding van overslag, natransport en verwerking van gft-afval van de genoemde gemeenten. Ten behoeve van verdere deelname aan de gemeenschappelijke aanbesteding moet een gemeente met deze Nota van Uitgangspunten hebben ingestemd.

De uitgangspunten worden doorvertaald in een bestek dat via TenderNed gepubliceerd gaat worden. Het streven is om de voorlopige gunning voor de nieuwe overeenkomst vóór het zomerreces in juli te realiseren.

## 2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Europeese aanbestedingsregels
Inkoopbeleid gemeente Rheden

## 3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

Door de gezamelijke aanbesteding ontstaat de mogelijkheid om (extra) eisen te stellen aan duurzaamheid.

## 4 Wat gaan wij ervoor doen?

Algemeen
Doelstelling is het verkrijgen van schaalvoordeel door de gezamenlijke aanbesteding. Door deze schaalvergroting wordt prijsvoordeel gerealiseerd en wordt de mogelijkheid gecreerd om extra aandacht te besteden aan duurzaamheid.

In totaal wordt circa 39.000 ton GFT aanbesteed, waarvan 5.840 ton afkomstig van de gemeente Rheden.
Deelname aan de aanbesteding is niet vrijblijvend. Als wordt ingestemd met het voorliggende voorstel verplicht de gemeente zich tot contractvorming met de winnaar van de aanbesteding.

Marktverkenning
Door deze werkgroep is een marktverkenning uitgevoerd. Uit de marktverkenning blijkt dat er momenteel weinig GFT-verwerkers in de markt zijn die de capaciteit beschikbaar hebben om de aangeboden hoeveelheid te verwerken. Ook blijkt uit de verkenning dat alternatieve mogelijkheden tot verwerking (= anders dan vergisting en compostering) niet aanwezig zijn.
Op basis van deze marktverkenning en gesprekken met de verantwoordelijke wethouders van de deelnemende gemeenten zijn de uitgangspunten voor de aanbesteding bepaald, zie bijlage.

Uitgangspunten aanbesteding
De belangrijkste elementen in de nota van uitgangspunten zijn:

*Algemene uitgangspunten*
- De aanbestedingsprocedure wordt gezamenlijk met de MRA-gemeenten doorlopen.
- Iedere gemeente krijgt een eigen overeenkomst met een opdrachtnemer. De verschillende af te sluiten overeenkomsten kunnen onafhankelijk van elkaar worden verlengd en beëindigd.
- Gemeente Arnhem krijgt het mandaat om als penvoerder de gehele aanbesteding uit te voeren, tot en met het ondertekenen van de definitieve gunning namens de deelnemende gemeenten.

*Opdrachtomschrijving*
- De aanbesteding is gericht op het afsluiten van een overeenkomst die toeziet op de overslag van het ingezamelde GFT op een door de opdrachtnemer in te richten locatie[1], transport naar de verwerkingslocatie en verwerking van gft-afval dat in de MRA-gemeenten wordt ingezameld. Dit is inclusief (toekomstig) gft-afval van (hoogbouw)aansluitingen en exclusief grof tuinafval van milieustraten en speciale tuinafvalroutes.
- De verwerking van gft-afval is de afgelopen jaren nauwelijks vernieuwd. Er zijn nog geen grootschalige en hoogwaardige(re) alternatieven voor het verwerken van gft-afval. Composteren, al dan niet voorafgegaan door vergisten, is de gangbare toepassing voor het verwerken van gft-afval. Potentiële gegadigden kunnen met deze technieken inschrijven op de opdracht. De potentiële gegadigden voor deze opdracht kunnen zich van elkaar onderscheiden in de verwerkingstechniek en de mate waarin compost hoogwaardiger wordt afgezet.
- Er is de mogelijkheid voor de gemeenten om voor innovatieve doeleinden te kunnen beschikken over een deel van het gft-afval.

*Selectie- en gunningscriteria*
- De beoordeling van de inschrijvingen vindt plaats op basis van prijs en duurzaamheid.
- Punten voor duurzaamheid worden toegekend voor de mate van duurzaamheid van de verwerkingstechniek en de compostkwaliteit. Er wordt verder een score gegeven voor

[1] Er worden eisen gesteld aan de rijafstand tot deze overslaglocatie

duurzaamheid van transport op basis van de afstand in km tot de verwerkerslocatie en type brandstof van de in te zetten voertuigen.
- De $CO_2$ tool wordt ingezet als basis om de score voor duurzaamheid van gft-afvalverwerking te bepalen. Deze vindt haar aansluiting bij de Parijsdoelstellingen. Dit betekent dat de $CO_2$-prijs in ieder geval aansluit bij een beleid dat de opwarming van de aarde beperken blijft tot maximaal 2°C, en idealiter bij een 1,5°C-beleid.
- Inschrijvers met een significant duurzamere verwerking en/of hoge mate van hoogwaardig toegepast compost[2] hebben hierdoor extra voordeel op inschrijvers met minder duurzame verwerking en een hoge afzet richting andere toepassingen van compost.

*Perceelindeling*
- De opdracht wordt in percelen verdeeld. Verdelen in percelen is om juridische redenen verplicht[3]. Het is om economische en organisatorische redenen aantrekkelijk om de opdracht in twee percelen te verdelen (Perceel A en B).
- De deelnemende gemeenten hechten waarde aan het gezamenlijk optrekken bij deze aanbesteding en daarom is voorzien in twee zo gelijkwaardige mogelijke percelen waarbij ieder perceel ongeveer 50% van de totale hoeveelheid gft-afval bevat;
- Perceel A bestaat uit de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden en perceel B uit de gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Rozendaal en Zevenaar.[4]

*Vereveningssysteem*
- Om de kosten voor overslag, transport en verwerking tussen de twee percelen gelijk te trekken wordt een vereveningssysteem toegepast. Dit gebeurt om eventuele tariefverschillen tussen de percelen te compenseren. Hier is sprake van wanneer elk perceel een eigen tarief heeft. Dit resulteert erin dat de gemeenten jaarlijks onderling kosten verrekenen op basis van een vooraf bepaalde verdeelsleutel/vereveningstarief. Voorafgaand het ingaan van de overeenkomst dienen afspraken te worden vastgelegd over o.a. verdeelsleutel, penvoerderschap, de frequentie van de verrekening, de wijze van administratie.[5]
- De verantwoordelijkheid voor eventuele afkeur van (verontreinigd) gft-afval ligt bij de individuele gemeente en niet voor de volledige MRA of het collectief binnen een perceel. De gemeente sluit namelijk een individuele overeenkomst met de opdrachtnemer af.

*Social return*
- De Aanbestedende dienst stelt als eis dat de Opdrachtnemer tenminste 3% van de omzet aan Social Return besteedt. Wanneer gebruik wordt gemaakt van de verlengingsoptie, zal het genoemde percentage voor Social Return ook van toepassing zijn op de verlengingsjaren.
- Voor de verrekening van de Social Return verplichting wordt de bouwblokkenmethode toegepast.

[2] Hoogwaardig toegepast compost is compost dat fungeert als veenvervanger en wordt ingezet in de potgrond- en opzaksector en glastuinbouw

[3] Zie Nota van Uitgangspunten, par. 2.4

[4] Deze perceelindeling houdt geen rekening met deelname van de gemeenten Westervoort en Duiven (zie onderdeel: Deelname gemeenten Westervoort en Duiven aan aanbesteding). De Nota van Uitgangspunten beschrijft voor de volledigheid ook een perceelindeling inclusief de twee gemeenten.

[5] Zie Nota van Uitgangspunten, par. 3.3

Proces
Om te komen tot een nieuwe overeenkomst is een Europeese aanbesteding noodzakelijk.
De gemeente Arnhem zal voor een gestructureerd proces het mandaat krijgen om als penvoerder de gehele aanbesteding uit te voeren, tot en met het ondertekenen van de definitieve gunning namens de deelnemende gemeenten.

Op basis van de uitgangspunten wordt een bestek gemaakt.
Vanuit zorgvuldigheid (= toetsing van de vertaling van de uitgangpunten naar het bestek) kiest Rheden er voor om het bestek vóór publicatie aan uw College ter goedkeuring aan te bieden. Dit zal rond eind april zijn. In het voorstel zal ook de mandatering van Arnhem worden opgenomen. Pas na goedkeuring van het bestek verbindt de gemeente Rheden zich aan definitieve deelname aan de aanbesteding.
Omdat in de projectplanning geen rekening is gehouden met de Rhedense tussenstap zit er tijdsdruk op de goedkeuring van het bestek. Om geen vertragende factor te zijn wordt voorgesteld dat het voorstel tot goedkeuring van het bestek worden behandeld via een circulatievoorstel.

Planning

| | |
|---|---|
| 12 april 2024 | - instemming door deelnemende gemeenten met de uitgangspunten |
| 1 mei 2024 | - start aanbestedingsprocedure |
| medio juli | - voorlopige gunning |
| 1 januari 2025 | - ingangsdatum nieuwe overeenkomst |

## 5 Wat zijn de financiële consequenties?

Bij Europeese aanbesteding ontstaat de prijs door marktwerking. Er is op voorhand geen voorspelling te geven van de nieuwe verwerkingsprijs.

Er is sprake van een krappe verwerkingscapaciteit; er zijn weinig verwerkers beschikbaar. Gezien de huidige tarieven in de markt moeten we er vanuit gaan dat de aanbesteding zal leiden tot een verhoging van de verwerkingstarieven (en dus hogere afvalbeheerkosten en dus hogere afvalstoffenheffing).

De verwerkingstarieven worden gedekt uit de Afvalstoffenheffing. Dit is een doelbelasting: wijzigingen in de tarieven hebben geen direct effect op de gemeentelijke begroting. Omdat de Afvalstoffenheffing bijdraagt aan de lastendruk van de inwoners is er, afhankelijk van politieke keuzes, wel een potentieel indirecte effect op de begroting.

## 6 Wat zijn de risico's?

*Geen regionale verwerking*
In principe leent een Europeese aanbesteding zich niet om regionale verwerking als harde eis op te nemen. In het bestek zijn wel de transportafstand opgenomen in de wegingsfactoren van de gunning. De kans wordt hierdoor groter dan een regionale verwerker de aanbesteding wint.
Het is mogelijk dat er maatschappelijke onvrede ontstaat op het moment dat de nieuwe verwerker buiten de regio ligt. De kans op verwerking buiten de regio is, ondanks het bovenstaande, nooit uit te sluiten.

*Bezwaar tegen voorgenomen gunning*
Wanneer een inschrijver het niet eens is met de gunning kan dit leiden tot een juridische procedure. In principe is dit al meegenomen in de gehele aanbestedingsprocedure maar als de bezwaarmaker een fundamentele zaak aankaart kan dit leiden tot een later tijdstip van gunning. Dit zou er toe kunnen leiden dat het contract niet per 1 januari 2025 kan ingaan en de gemeente vanaf dat moment het GFT niet kwijt kan. Er zal in dat geval contact met de huidige verwerker Attero worden

opgenomen om het bestaande contract tijdelijk te verlengen. Het huidige contract biedt deze mogelijkheid.

*Andere overslaglocatie*
De gemeente brengt momenteel het ingezamelde GFT vanuit de inzamelroute naar de huidige overslaglocatie in Duiven. In de nieuwe situatie kan het zijn dat het GFT naar een andere locatie gebracht moet worden. Dit leidt mogelijk tot een aanpassing van de kosten van de inzameling. Dit kan zowel in positieve zin als in negatieve zin zijn. Dit is inherent aan aanbesteden en marktwerking. In het bestek zijn randvoorwaarden opgenomen waardoor de mogelijke wijziging beperkt blijft.

**7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?**
De Nota van Uitgangspunten is door de vakinhoudelijke ambtenaren van de deelnemende gemeenten geaccordeerd.

**8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?**
Het voorliggende besluit wordt gedeeld met de ambtelijke vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten en het bureau dat is ingehuurd voor de aanbesteding.

**9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?**
Ja, de inschrijvingen van marktpartijen worden beoordeeld en gescoord op de mate waarin zij aan de uitgangspunten voldoen.

Velp,